

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 330/2020-53

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. júla 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti D4R7 Construction s. r. o., IČO 50 245 350, Odborárska 21, Bratislava, zastúpenej advokátskou kanceláriou Allen & Overy Bratislava, s. r. o., Eurovea Central 1, Pribinova 4, Bratislava, v mene ktorej koná advokát Mgr. Martin Magál, LL.M., vo veci namietaného porušenia čl. 12 ods. 2, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 a 2, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a jej uznesením č. k. IV/1 GPt 416/19/1000-7 z 25. marca 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti D4R7 Construction s. r. o. o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Argumentácia ústavnej sťažnosti

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola elektronicky 29. mája 2020 a osobne do podateľne 2. júna 2020 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti D4R7 Construction s. r. o., IČO 50 245 350, Odborárska 21, Bratislava (ďalej

len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia čl. 12 ods. 2, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 6 ods. 1 a 2, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) a jej uznesením č. k. IV/1 GPt 416/19/1000-7 z 25. marca 2020.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že 29. marca 2019 vyšetrovateľ vzniesol proti sťažovateľke ako právnickej osobe obvinenie zo zločinu ohrozenia a poškodenia životného prostredia podľa § 300 ods. 1 a 6 písm. b) Trestného zákona.

3. Slovenská republika, zastúpená Okresným úradom Bratislava (ďalej len „poškodená“), podala 21. októbra 2019 žiadosť o postup podľa § 50 Trestného poriadku, ktorá však neobsahovala vyčíslenie vzniknutej škody, stanovisko, či si poškodená uplatňuje alebo chce uplatniť nárok na náhradu škody, ale ani žiadne argumenty na preukázanie dôvodnej obavy z marenia alebo sťažovania uspokojenia nároku poškodenej zo strany sťažovateľky. Krajská prokuratúra v Bratislave (ďalej len „krajská prokuratúra“) 21. januára 2020 vydala s odkazom na žiadosť poškodenej príkaz na zaistenie peňažných prostriedkov na účte v banke sťažovateľky vo výške 12 540 997,38 € vrátane peňažných prostriedkov dodatočne došlých na uvedený účet aj s príslušenstvom, pričom súčasne zakázala akékoľvek dispozície so zaistenými peňažnými prostriedkami do uvedenej výšky zaistenia.

4. Sťažovateľka 31. januára 2020 podala žiadosť o zrušenie zaistenia peňažných prostriedkov na účte v banke. Odôvodnila ju jednak nezákonnosťou príkazu na zaistenie, ďalej nezákonnosťou predchádzajúceho konania, ale aj nezákonným a protiústavným zásahom do jej základných práv a slobôd.

5. Rozhodnutím krajskej prokuratúry z 13. februára 2020 bola žiadosť sťažovateľky o zrušenie zaistenia zamietnutá. Proti rozhodnutiu podala sťažovateľka 24. februára 2020 sťažnosť, ktorú odôvodnila nezákonnosťou rozhodnutia krajskej prokuratúry, nezákonnosťou predchádzajúceho konania, absenciou vysporiadania sa s podstatnými

dôvodmi zrušenia zaistenia a napokon nezákonným a protiústavným zásahom do jej základných práv a slobôd.

6. Prokurátor generálnej prokuratúry JUDr. Ladislav Hanniker (ďalej len „prokurátor generálnej prokuratúry“) 25. marca 2020 sťažnosť podanú sťažovateľkou podľa ustanovenia § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol ako údajne nedôvodnú.

7. Zaistenie peňažných prostriedkov obvinenej právnickej osoby na účte v banke pre účely zabezpečenia nároku poškodeného na náhradu škody spôsobenej trestným činom bezpochyby predstavuje zásah do základných práv a slobôd obvineného. Ak je zaistenie peňažných prostriedkov obvineného vykonané dôvodne, pri splnení zákonných predpokladov a v primeranom rozsahu, potom predstavuje v demokratickom právnom štáte dovolený a ústavne konformný zásah do základných práv a slobôd obvineného. Avšak, ak je toto zaistenie vykonané na základe neexistujúceho alebo nedostatočne jasného (kvalifikovaného podkladu), bez splnenia zákonných podmienok, s arbitrárnym odôvodnením, porušením prezumpcie neviny, zákazu diskriminácie, ako aj požiadavky proporcionality, potom ide o neprípustný zásah do ústavou, dohovorom a dodatkovým protokolom garantovaných základných práv a slobôd, ktorý v právnom štáte nemôže obstať.

8. Tak rozhodnutie prokurátora generálnej prokuratúry o sťažnosti, ale aj príkaz na zaistenie spadajú do druhej zo spomenutých kategórií, napĺňajú uvedené atribúty zásahu do základných práv a slobôd, a mali by byť preto ústavným súdom zrušené.

9. Ďalej sťažovateľka konštatuje, že protiústavnosť zásahu vidí v nedostatočnom podklade, v nesplnení zákonných podmienok, v tom, že nárok na škodu bol zaistený v prípade, v ktorom škoda nevznikla, v arbitrárnosti, disproporčnosti, nerešpektovaní prezumpcie neviny a diskriminačnom prístupe, pričom jednotlivé námietky podrobne rozvádza a konkretizuje.

10. Sťažovateľka ďalej zdôrazňuje, že si je vedomá existencie ustanovenia § 363 ods. 1 Trestného poriadku, v ktorom je upravená možnosť zrušenia právoplatných rozhodnutí vyšetrovateľa a prokurátora v prípravnom konaní. Je toho názoru, že v danom prípade nejde o taký právny prostriedok, ktorý by bola sťažovateľka povinná vyčerpať ešte

pred podaním ústavnej sťažnosti. Nejde totiž o účinný prostriedok nápravy. Rozhodnutie generálnej prokuratúry o sťažnosti bolo vydané prokurátorom generálnej prokuratúry, na ktorého túto vec v rámci svojej právomoci delegoval priamo generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“). Prokurátor generálnej prokuratúry evidentne rozhodol v mene generálneho prokurátora, čo je zrejmé aj zo záhlavia a výroku rozhodnutia generálnej prokuratúry o sťažnosti. Rozhodnutie generálnej prokuratúry o sťažnosti bolo vydané na úrovni generálneho prokurátora zastúpeného po riadnom delegovaní veci prokurátorom generálnej prokuratúry. Podľa názoru sťažovateľky je zrejmé, že ak by urobila podanie podľa ustanovenia § 363 ods. 1 Trestného poriadku, nebolo by spôsobilé dosiahnuť účinnú nápravu zásahov do jej základných práv. Podanie podľa ustanovenia § 363 ods. 1 Trestného poriadku by totiž bolo preskúmané na tej istej inštančnej úrovni ako sťažovateľkina predchádzajúca sťažnosť. V praxi by teda išlo o zopakovanie tej istej sťažnosti, o ktorej by rozhodoval ten istý orgán. Výsledok podania by bol preto rovnaký a sťažovateľka by ním nedosiahla (a ani by nikdy nemohla dosiahnuť) účinnú ochranu jej základných práv a slobôd. Takéto podanie tak bezpochyby nie je účinným prostriedkom nápravy, ktorý by sťažovateľka bola povinná vyčerpať pred podaním tejto ústavnej sťažnosti.

11. Sťažovateľka požaduje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo spoločnosti D4R7 Construction s.r.o. na majetok zaručené v čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, sp. zn. IV/1 GPt 416/19/1000-7 zo dňa 25.3.2020 v spojení s uznesením Krajskej prokuratúry Bratislava, sp. zn. 1 Kv 52/19/1100-25 zo dňa 13.2.2020 v spojení s príkazom Krajskej prokuratúry Bratislava, č. 1 KO-V-5/2020/1100-2 zo dňa 21.1.2020 porušené bolo.

2. Základné právo spoločnosti D4R7 Construction s.r.o. na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, sp. zn. IV/1 GPt 416/19/1000-7 zo dňa 25.3.2020 v spojení s uznesením Krajskej prokuratúry Bratislava, sp. zn. 1 Kv 52/19/1100-25 zo dňa

13.2.2020 v spojení s príkazom Krajskej prokuratúry Bratislava, č. I KO-V-5/2020/1100-2 zo dňa 21.1.2020 porušené bolo.

3. Základné právo spoločnosti D4R7 Construction s.r.o. na účinný opravný prostriedok nápravy zaručené v čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 6 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, sp. zn. IV/1 GPt 416/19/1000-7 zo dňa 25.3.2020 v spojení s uznesením Krajskej prokuratúry Bratislava, sp. zn. I Kv 52/19/1100-25 zo dňa 13.2.2020 v spojení s príkazom Krajskej prokuratúry Bratislava, č. I KO-V-5/2020/1100-2 zo dňa 21.1.2020 porušené bolo.

4. Základné právo spoločnosti D4R7 Construction s.r.o. na prezumpciu neviny zaručené v čl. 50 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, sp. zn. IV/1 GPt 416/19/1000-7 zo dňa 25.3.2020 v spojení s uznesením Krajskej prokuratúry Bratislava, sp. zn. I Kv 52/19/1100-25 zo dňa 13.2.2020 v spojení s príkazom Krajskej prokuratúry Bratislava, č. I KO-V-5/2020/1100-2 zo dňa 21.1.2020 porušené bolo.

5. Základné právo spoločnosti D4R7 Construction s.r.o. na zákaz diskriminácie a nerovného zaobchádzania zaručené v čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, sp. zn. IV/1 GPt 416/19/1000-7 zo dňa 25.3.2020 v spojení s uznesením Krajskej prokuratúry Bratislava, sp. zn. I Kv 52/19/1100-25 zo dňa 13.2.2020 v spojení s príkazom Krajskej prokuratúry Bratislava, č. I KO-V-5/2020/1100-2 zo dňa 21.1.2020 porušené bolo.

6. Ústavný súd Slovenskej republiky uznesenie Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, sp. zn. IV/1 GPt 416/19/1000-7 zo dňa 25.3.2020 v spojení s uznesením Krajskej prokuratúry Bratislava, sp. zn. I Kv 52/19/1100-25 zo dňa 13.2.2020 v spojení s príkazom Krajskej prokuratúry Bratislava, č. I KO-V-5/2020/1100-2 zo dňa 21.1.2020 zrušuje.“

12. Sťažovateľka ďalej požaduje, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť uznesenia generálnej prokuratúry č. k. IV/1 GPt 416/19/1000-7 z 25. marca 2020, uznesenia krajskej prokuratúry č. k. I Kv 52/19/1100-25 z 13. februára 2020 a príkazu krajskej prokuratúry

č. k. I KO-V-5/2020/1100-2 z 21. januára 2020, a to až do právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu o ústavnej sťažnosti.

II.

Skutkový stav veci

13. Z uznesenia generálnej prokuratúry č. k. IV/1 GPt 416/19/1000-7 z 25. marca 2020 vyplýva, že ním prokurátor generálnej prokuratúry v mene generálneho prokurátora podľa ustanovenia § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol sťažnosť podanú sťažovateľkou proti uzneseniu krajskej prokuratúry č. k. 1 Kv 52/19/1100-25 z 13. februára 2020.

III.

Relevantná právna úprava

14. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

15. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

16. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

17. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

18. Podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

19. Podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku generálny prokurátor zruší právoplatné rozhodnutie prokurátora alebo policajta, ak takým rozhodnutím alebo v konaní, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon. Porušením zákona sa rozumie podstatné pochybenie, ktoré mohlo ovplyvniť rozhodnutie vo veci.

20. Podľa § 364 ods. 1 Trestného poriadku návrh na postup podľa § 363 ods. 1 môžu podať do troch mesiacov od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia

- a) obvinený vo svoj prospech,
- b) v prospech obvinenej osoby, ktoré by mohli podať v jeho prospech odvolanie,
- c) poškodený v neprospech obvinenej,
- d) zúčastnená osoba.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

21. Ústavnú sťažnosť treba považovať za neprípustnú.

22. Sťažovateľka správne poukazuje na to, že podľa ustanovenia § 363 ods. 1 Trestného poriadku je v právomoci generálneho prokurátora zrušiť právoplatné rozhodnutie

prokurátora alebo policajta, ak takým rozhodnutím alebo v konaní, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon, pričom porušením zákona sa rozumie podstatné pochybenie, ktoré mohlo ovplyvniť rozhodnutie vo veci. Sťažovateľka je zároveň toho názoru, že v danom prípade nejde o účinný prostriedok nápravy, pretože o jej sťažnosti proti uzneseniu krajskej prokuratúry rozhodol vlastne generálny prokurátor, i keď v jeho mene konal prokurátor generálnej prokuratúry. Podľa jej názoru to má za následok, že ak by aj urobila podanie podľa ustanovenia § 363 ods. 1 Trestného poriadku, nebolo by spôsobilé dosiahnuť účinnú nápravu, keďže podanie by bolo preskúmané na tej istej inštančnej úrovni, ako jej predchádzajúca sťažnosť proti uzneseniu krajskej prokuratúry, a nemohlo by preto priniesť iný výsledok.

23. Podľa názoru ústavného súdu uvedený záver sťažovateľky nemožno akceptovať. I keď prokurátor generálnej prokuratúry rozhodol o sťažnosti v mene generálneho prokurátora, napriek tomu sa tak stalo v rámci jeho vlastnej právomoci ako nadriadeného prokurátora pri rozhodovaní o riadnom opravnom prostriedku proti uzneseniu krajskej prokuratúry. Preto uznesenie prokurátora generálnej prokuratúry je vyjadrením jeho vlastného názoru na posudzovanú problematiku. Uvedená situácia podľa názoru ústavného súdu nebráni tomu, aby generálny prokurátor postupom podľa ustanovenia § 363 ods. 1 Trestného poriadku rozhodol odlišne, resp. nestotožnil sa so závermi prokurátora generálnej prokuratúry konajúceho v rámci riadneho opravného konania. Opačný výklad, ktorý zastáva sťažovateľka, by viedol vo svojich dôsledkoch k možnosti svojvoľne eliminovať aplikáciu ustanovenia § 363 ods. 1 Trestného poriadku tým, že by sa na úrovni generálnej prokuratúry rozhodovalo v rámci riadneho opravného konania v mene generálneho prokurátora. Vo všetkých týchto prípadoch by už (pri právnom názore zastávanom sťažovateľkou) nebol postup podľa ustanovenia § 363 ods. 1 Trestného poriadku účelný.

24. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že uznesenie prokurátora generálnej prokuratúry č. k. IV/1 GPt 416/19/1000-7 z 25. marca 2020 bolo sťažovateľke doručené 9. apríla 2020 a toho istého dňa sa stalo aj právoplatným. Znamená to, že zákonná trojmesačná lehota na podanie návrhu na zrušenie právoplatného rozhodnutia v prípravnom konaní (§ 364 ods. 1 Trestného poriadku) skončí 9. júla 2020. Sťažovateľke preto nič nebráni postupovať podľa ustanovenia § 363 ods. 1 Trestného poriadku.

25. Inými slovami, ústavnú sťažnosť treba považovať za predčasne podanú, pretože ešte nebol vyčerpaný (resp. ešte môže byť vyčerpaný) právny prostriedok, ktorý sťažovateľke priznáva zákon na ochranu jej označených práv podľa ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu. Zakladá to neprípustnosť ústavnej sťažnosti.

26. Za daného stavu (keď právny prostriedok priznaný zákonom ešte možno uplatniť) neprichádza do úvahy aplikácia ustanovenia § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

27. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júla 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu